

**Про стан забруднення атмосферного повітря у м. Києві і Київській області
в серпні 2025 року за даними спостережень Центральної геофізичної
обсерваторії імені Бориса Срезневського**

У серпні систематичні спостереження за вмістом шкідливих речовин в атмосферному повітрі міста проводились Центральною геофізичною обсерваторією імені Бориса Срезневського на 15-ти стаціонарних постах (ПСЗ)*. На ПСЗ № 20, спостереження проводились не в повному обсязі через відключення їх від електроенергії.

Місто Київ. Для визначення рівня забруднення повітря у серпні було відібрано і проаналізовано 6370 проб, у яких визначалось 19 забруднювальних домішок. Основні – завислі речовини, діоксид сірки, оксид вуглецю і діоксид азоту. З специфічних домішок визначались сірководень, фенол, фтористий водень, хлористий водень, аміак, формальдегід, 8 важких металів. Їх склад визначався в залежності від викидів шкідливих речовин в атмосферу від підприємств, які розташовані в зоні поста спостережень.

Оцінка стану забруднення атмосферного повітря проводилась шляхом порівняння з відповідними гранично допустимими концентраціями (ГДК) речовин у повітрі населених міст. ГДК розподіляються на середньодобові (ГДКс.д.) і з ними порівнюються середні концентрації, та максимально разові (ГДКм.р.), з ними порівнюються разові максимальні концентрації шкідливих речовин.

Для оцінки якості повітря використовується індекс забруднення атмосфери (ІЗА), який розраховується як сума поділених на ГДК середніх концентрацій забруднювальних речовин. За допомогою нескладних розрахунків величина ІЗА приводиться до величини концентрацій діоксиду сірки у долях ГДК. Згідно існуючих методів оцінки рівень забруднення вважається низьким, якщо ІЗА нижче 5,0; підвищеним – при ІЗА від 5,0 до 7,0; високим – при ІЗА від 7,0 до 14,0; дуже високим – при ІЗА рівним 14,0 та більше.

У серпні за ІЗА рівень забруднення повітря загалом по місту характеризувався, як високий. По території міста рівень забруднення відрізнявся: на двох постах він характеризувався, як низький, на двох – як підвищений, на десяти – як високий. На одному пості ІЗА не розраховувався тому, що визначалась лише одна домішка.

Загалом по місту у серпні відмічались підвищені середньомісячні концентрації чотирьох забруднювальних речовин (другого та третього класу небезпеки): діоксиду азоту – на рівні 2,8 ГДКс.д., формальдегіду – 2,1 ГДКс.д, діоксиду сірки – 1,2 ГДКс.д., фенолу – 1,0 ГДКс.д..

Середньомісячні концентрації завислих речовин на постах спостережень були у межах 0,4-0,6 ГДКс.д. Максимальні концентрації на усіх постах були на рівні 0,2 ГДКм.р.

Вміст діоксиду сірки у повітрі за середньомісячними концентраціями перевищував рівень санітарно-гігієнічних нормативів на всіх постах, крім ПСЗ №5 (проспект Науки, поблизу метеомайданчику обсерваторії). Середньомісячні концентрації діоксиду сірки були у межах 1,1-1,3 ГДКс.д.. Максимальні концентрації на постах міста становили 0,2 ГДКм.р.

Середньомісячні концентрації оксиду вуглецю на постах і по місту були у межах 0,2-0,9 ГДКс.д. Максимальні концентрації у районі Гідропарку становили 4,7 ГДКм.р.,

* - відбір і аналіз проб атмосферного повітря на вміст забруднювальних речовин проводиться згідно РД 52.04-186-89.

на вулиці Семена Скляренка – 1,6 ГДКм.р., вулиці Інженера Бородіна – 1,2 ГДКм.р., на інших постах – у межах 0,2-0,9 ГДКм.р. Всього у серпні з оксиду вуглецю зафіксовано 6 випадків перевищення ГДКм.р., що становило 0,8% (у минулому місяці 0,8%) від загальної кількості спостережень по місту.

Вміст діоксиду азоту за середньомісячними концентраціями перевищував рівень ГДКс.д. на всіх постах, крім ПСЗ №5. Найбільші з них відмічені на площі Бессарабській – 4,0 ГДКс.д., на площі Галицькій – 3,9 ГДКс.д., на вулиці Семена Скляренка – 3,8 ГДКс.д., на вулиці Каунаській – 3,4 ГДКс.д., на Берестейському проспекті та бульварі Лесі Українки – 3,3 ГДКс.д., на вулиці Інженера Бородіна – 3,1 ГДКс.д. На інших постах середній вміст діоксиду азоту був у межах 0,9-3,0 ГДКс.д.

Найвищі разові концентрації діоксиду азоту зафіксовані на Галицькій площі - 1,9 ГДКм.р., на вулиці Семена Скляренка – 1,8 ГДКм.р., на Бессарабській площі та Берестейському проспекті – 1,5 ГДКм.р., на бульварі Лесі Українки, вулицях Олександра Довженка, Інженера Бородіна та Каунаській – 1,2 ГДКм.р., на Оболонському проспекті – 1,1 ГДКм.р., в районі Гідропарку – 1,0 ГДКм.р. На інших постах максимальні концентрації були у межах 0,7-0,9 ГДКм.р., на ПСЗ №5 – 0,4 ГДКм.р. Всього у серпні з діоксиду азоту зафіксовано 107 випадків перевищення ГДКм.р., що становило 10,6% (у минулому місяці 12,7%) від загальної кількості спостережень по місту.

Найбільший середньомісячний вміст формальдегіду зафіксовано на Бессарабській площі – 2,5 ГДКс.д., на Галицькій площі, Берестейському проспекті та вулиці Олександра Довженка – 2,4 ГДКс.д., на Оболонському проспекті та вулиці Семена Скляренка – 2,2 ГДКс.д., на вулиці Каунаській – 2,1 ГДКс.д. На інших постах середньомісячні концентрації формальдегіду були у межах 1,1-2,0 ГДКс.д. Максимальний вміст цієї домішки не перевищував відповідні санітарно-гігієнічні нормативи і був у межах 0,3-0,4 ГДКм.р.

Вміст фенолу визначався на шести постах. Середньомісячні концентрації цієї домішки були на рівні 0,9-1,0 ГДКс.д.. Максимальні концентрації фенолу були у межах 0,4-0,5 ГДКм.р.

Середньомісячні концентрації сірководню на трьох постах, де вимірювалась ця домішка, становили 0,001 мг/м³, максимальні – 0,002 мг/м³ (0,2 ГДКм.р.).

Вміст аміаку, хлористого водню та фтористого водню у повітрі за середньомісячними концентраціями не перевищував рівень відповідних санітарно - гігієнічних нормативів. Максимальні концентрації хлористого водню були на рівні 0,7-0,8 ГДКм.р. Максимальні концентрації аміаку та фтористого водню були на рівні 0,1 ГДКм.р.

За інтегральним показником – ІЗА більш забрудненим повітрям у серпні відзначався район Бессарабської площі. Високий рівень забруднення повітря відмічався також в районі Галицької площі, вулиць Семена Скляренка, Олександра Довженка, Каунаської, Берестейського та Оболонського проспектів, бульвару Лесі Українки, вулиці Академіка Стражеска та району Гідропарку.

Такий високий рівень забруднення обумовлено було високими концентраціями діоксиду азоту, формальдегіду, діоксиду сірки та фенолу.

В районі вулиць Гетьмана Павла Полуботка та Інженера Бородіна фіксувався підвищений рівень забруднення, в районі вулиці Горіхуватський Шлях та проспекту Науки (поряд з метеомайданчиком обсерваторії) – низький.

Загалом у серпні рівень забруднення атмосферного повітря дещо підвищився. Дещо підвищилися середньомісячні концентрації оксиду вуглецю, фенолу та формальдегіду,

також знизились – діоксиду сірки, діоксиду азоту та хлористого водню. Збільшенню забрудненості повітря, сприяли погодні умови – підвищення температури, мала кількість опадів, нестійкий характер погоди (постійні зміни циклонів і антициклонів).

У порівнянні з серпнем 2024 р. загальний рівень забруднення повітря знизився за рахунок зменшення середньомісячних концентрацій діоксиду азоту та фенолу, поряд з цим у повітрі дещо збільшився вміст оксиду вуглецю та формальдегіду.

Київська область.

Спостереження за станом забруднення атмосферного повітря у серпні проводились на двох постах у місті Біла Церква та на одному посту в містах Бровари, Обухів і Українка. Визначався вміст чотирьох основних домішок (завислі речовини, діоксид сірки, оксид вуглецю, діоксид азоту) та вміст важких металів. У місті Біла Церква у серпні було відібрано і проаналізовано 624 проби, у Броварах – 312 проб, у Обухові – 309 проб, в Україні – 260 проб повітря.

Загальний рівень забруднення повітря у серпні за ІЗА в містах Біла Церква, Обухів, Бровари та Українка оцінювався, як низький.

Середньомісячні концентрації діоксиду азоту перевищували рівень ГДКс.д. у Білій Церкві та Україні – у 2,5 рази, у Броварах – у 1,7 рази, в Обухові – у 1,6 рази. Середньомісячні концентрації діоксиду сірки у всіх містах Київської області становили 0,7-0,8 ГДКс.д. Середньомісячні концентрації завислих речовин становили 0,4 ГДКс.д.. Середньомісячні концентрації оксиду вуглецю становили 0,2-0,3 ГДКс.д. В Україні вміст оксиду вуглецю не визначався через те, що прилад вийшов з ладу.

Максимальні концентрації діоксиду азоту у повітрі Білій Церкві досягали 1,1 ГДКм.р., в Україні – 0,9 ГДКм.р., у Броварах – 0,7 ГДКм.р., в Обухові – 0,6 ГДКм.р.

Всього у серпні з діоксиду азоту в Білій Церкві було зафіксовано 3 випадки перевищення ГДКм.р., що становило 1,4 % (у минулому місяці 4,6 %) від загальної кількості спостережень по місту.

Максимальні концентрації інших забруднювальних домішок були у межах 0,1-0,3 відповідних ГДКм.р.

У м. Біла Церква порівняно з минулим місяцем знизився вміст діоксиду сірки та діоксиду азоту. Порівняно з серпнем 2024 р. дещо знизився вміст завислих речовин, діоксиду сірки та діоксиду азоту, та дещо підвищився – оксиду вуглецю

У м. Бровари порівняно з липнем цього року знизився вміст діоксиду азоту, збільшився – завислих речовин.. Порівняно з серпнем минулого року дещо підвищився вміст оксиду вуглецю, знизився – діоксиду азоту та діоксиду сірки..

В атмосферному повітрі м. Обухів порівняно з минулим місяцем у повітрі дещо знизився вміст діоксиду азоту. Порівняно з серпнем 2024 р. дещо знизився вміст завислих речовин, діоксиду сірки та діоксиду азоту, дещо збільшився – оксиду вуглецю.

У м. Українка у порівнянні з липнем 2025р. у повітрі дещо підвищився вміст діоксиду азоту та завислих речовин. Порівняно з серпнем 2024 р. дещо знизився вміст діоксиду сірки та підвищився - діоксиду азоту.